

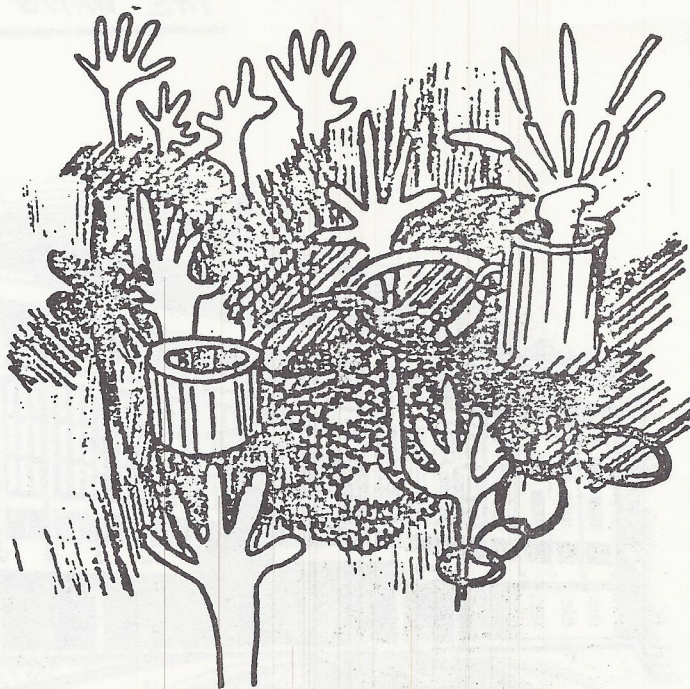
HỮU BẰNG TỰ VIỆN PHƯƠNG LAI

(Thắp một nén nhang cho gia đình Anh Chi
Nguyễn Xuân Phương và Trần Hữu Lai)

Đó là câu thơ nôm cổ mà tôi đã tình cờ đọc được. Đó cũng là đầu đề một bài viết của nhà văn Bác Học Toàn Phong Nguyễn Xuân Vinh. Câu thơ rất hay, mà nghĩa của nó lại càng hay hơn. Từ thuở thiếu thời cho tới lớn, chúng tôi sống cho bạn vì bạn cho nên câu thơ trên là một thích thú đối với tôi. Có những người bạn từ phương xa đến viếng, đối với tôi là một niềm vui lớn. Tôi có những người bạn rất thân, rất giàu và tôi cũng có những người bạn cũng rất thân mà rất nghèo. Tôi có những người bạn thân thì thật thân, nhưng có khi hàng vài năm chưa gặp nhau một lần, nhưng lòng thì vẫn theo dõi nhau, nhớ nhau mà sẵn sàng chia sẻ những vui buồn, hoạn nạn. Lớn lên đi lấy chồng, chồng tôi lại là một người rất quý bạn, vì thế mà chúng tôi lại càng có nhiều bạn hơn.

Chúng tôi sống với bạn, thường bạn, thường bạn còn nhiều hơn, sống, thường và hiểu người thân trong gia tộc. Ngay nay mừng rằng chúng tôi không còn có bạn nghèo mà chỉ có chính chúng tôi nghèo và cũng nhờ nghèo như thế, chúng tôi mới hiểu thế nào là lòng bạn.

Chúng tôi có không biết bao nhiêu kỷ niệm vui với bạn. Lúc sông ghềnh, lúc núi biếc. Nhà chúng tôi lúc nào cũng mở rộng cửa để chào đón bạn. Có những người bạn tìm đến qua 1 người bạn khác, nhưng chúng tôi vẫn tay bắt mặt mừng như quen nhau từ muôn thuở. Sau cuộc cách mạng chúng tôi đã mất rất nhiều bạn. Một số ra đi, một số ở lại thật quả không sao trả lời được ngoài 2 chữ số mạng. Người đi đã dành mà người ở lại thì thật quá ế chế. Sự sợ hãi luôn chực chờ trong đêm tối và sự thẳng thắn tàn nhẫn đang tay chào đón bạn bè chúng tôi và cả chúng tôi nữa. Nhìn thẳng thắn của bạn rồi ngấm đến sự thẳng thắn của mình, mới

lòng chợt nghĩ đến gia đình một người bạn khác. Giả tử anh, vĩnh biệt anh, anh 1. Dầu sao thì anh cũng còn có một năm mô, còn có những vạnh khăn tang, còn có những giọt nước mắt, còn có đông đảo bạn bè tiễn đưa, còn có hoa có lá, có cả một nghĩa trang đẹp để vây quanh, chứ còn gia đình anh chị N. X. PH. thì... không, bạn chúng tôi cũng có 1 năm mô, đó là lòng biển xanh. Mô

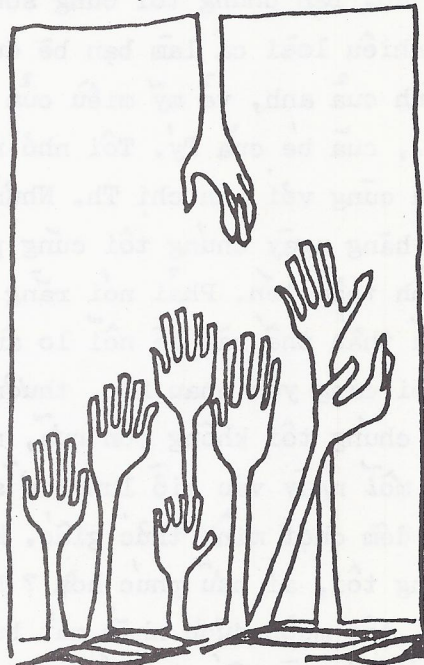
bạn tôi đó. Bạn chúng tôi cũng sống biển lam nhạc, có bọt biển lam hoa. Và có bao nhiêu loài cá lam bạn bè đưa tiễn. Tôi nhớ bạn tôi vô cùng. Giường mặt hiên lạnh của anh, vẻ mỹ miều của chị. Những mái đầu xanh vô tội của Q.Gi., của K.K., của bé của Ty. Tôi nhớ những buổi côm thân mật chúng tôi chia xẻ cho nhau cùng với anh chị Th. Những lo lắng, ưu tư mà chúng tôi gặp phải. Gần như hằng ngày chúng tôi cũng phải gặp nhau, trao đổi những tin tức, những toan tính thậm lén. Phải nói rằng có sống, thực sự sống sau ngày Cách Mạng, mới hiểu thấu thế nào là nỗi lo âu, sự sợ hãi và căng lo âu, căng sở hãi, chúng tôi càng yêu nhau hơn, thương nhau và giúp đỡ nhau nhiều hơn. Ngay nay thì bạn chúng tôi không còn nữa, nhưng chúng tôi vẫn nhớ đến anh, mỗi anh về với tôi mỗi ngày vào giờ lunch ở sở. Tôi vẫn cầu nguyện cho gia đình anh vào lúc nửa đêm chợt mình thức giấc. Không biết giữa cái chết của bạn và sự sống của chúng tôi, ai hướm phúc hờ? Nhưng quả có nhiều lúc tôi muốn được chết như bạn, tôi muốn được nhắm mắt buông xuôi vĩnh viễn. Có phải vì hèn nhát không dám tự tìm lấy hay cái gì đã giữ tôi lại đây. Nói chôn mà tôi thấy vui ít mà buồn nhiều này. Nói chôn mà tôi thấy dấy dấy những tráo trở, những phản trắc nhỏ nhen???

Chúng tôi có những người bạn gửi cho chúng tôi những lá thư tử nói chôn ngục tù tằm tôi ở miền Bắc để gửi gắm vợ con đang đói khổ ở miền Nam. Chúng tôi có những người bạn gửi cho chúng tôi những lá thư tử 1 nơi chốn xa xưa huy hoàng của Sài Gòn hoa lệ để xin cầu viện. Không phải là quần là vải là sồn là phấn để đổi gạo mà là những viên thuốc độc. Phải rồi, sống mà cực nhục quá, chết có lẽ dễ chịu hơn. Tôi nghĩ thế, nhưng tôi đã không gửi thuốc cho bạn như thư yêu cầu mà tôi gửi những gói quà và nhất là những lời an ủi nhiệt tình. Bây giờ bạn của chúng tôi bên kia bờ đại dương đã lấy lại được phần nào tinh thần và kiên nhẫn sống, dấu rằng sống nhục dễ cho 1 ngày mai,

thấy thế sự đảo điên.

Ngay nay chúng tôi đang sống trên đất Mỹ. Trời Phật đã đưa đường dẫn ngõ thế nào để chúng tôi đến đây. Đây không biết có phải là may mắn không? Chỉ biết rằng ở đây sự thăng trầm cũng không kém phần chua xót. Chúng tôi được biết bạn chúng tôi, bạn giàu thì giàu thêm, mà bạn nghèo thì không còn nghèo nữa. Qua là lòng chúng tôi có mừng cho bạn, nhưng buồn là bạn chúng tôi không còn là bạn chúng tôi nữa. Không biết cái gì đã biến đổi bạn tôi? Vì tôi thấy giọng nói bạn tôi cao hơn, ngạo nghễ hơn, bạn tôi nghiêm trang đạo mạo hơn. Cái gì bạn tôi nói ra đều đúng cả. Khu nhà bạn tôi ở là khu sang. Sở bạn tôi lắm là một sở lớn. Trường con bạn tôi học là một trường chỉ có Mỹ trắng mà không có Mỹ đen. Có lẽ khi nói như thế chắc hẳn bạn tôi quên mất câu "mặt trắng mà lòng đen" chẳng? Và bình thường bạn tôi vốn rất giản dị, ngay nay bạn tôi rất kỳ lưỡng và thận trọng trong việc giao thiệp.

Bạn chúng tôi cho biết rằng bạn của bạn chúng tôi là Thượng-Nghi-Sĩ, Dân Biểu, nghĩa là hạng trí thức khoa bảng sang trọng. Chúng tôi ngẫm nghĩ lại mình, sợ bạn xấu hổ với bạn bè rằng có 1 người bạn như chúng tôi, nên không dám đến và từ đây chúng tôi cũng không thấy bạn gọi điện thoại hay viếng thăm chúng tôi nữa. Chà bù ngày xưa ngày xưa ngày nào bạn chúng tôi cũng đến thăm chúng tôi.

Trời hôm ấy âm u như sắp có 1 trận mưa lớn. Khi hậu CA là như thế. Mưa nắng bất thường như lòng bạn chúng tôi. Chúng tôi bước chân vào nghĩa trang F.L. thì trời đang lộng gió. Chúng tôi đến đây để tiễn một người bạn vừa nằm xuống trong một tai nạn xe hơi. Bất hạnh đã đổ xuống gia đình bạn, khóc liệt đến độ không ngớt. Chúng tôi bước những bước chậm rãi đi vào lòng nghĩa trang mà tâm hồn nặng trĩu. Cuộc đời là thế đó ư? Nghĩa trang trưa hôm ấy buồn và đẹp như một goá phụ mà bạn tôi đang nước nỡ khoác vãnh tang trắng. Tôi nắm chặt tay chị mà không biết nói thế nào để an ủi vì tôi biết rằng tất cả những lời nói lúc này đều vô ích. Chúng tôi tự như sẽ đến thăm chị vào 1 dịp khác. Tôi cầm một cành hoa nghiêng mình trước mộ bạn già tử lần chót,

vì biết đâu rằng ngày mai ấy chẳng đến trong tương lai gần và cũng biết đâu rằng ngày mai ấy vĩnh viễn không bao giờ đến.

Riêng chúng tôi mặc dầu bạn đã dạy cho chúng tôi những bài học, mà bài học nào cũng giá trị như cấp bằng Đại Học, chúng tôi cũng vẫn tận tụy vì bạn những người bạn mà họ đang cần đến chúng tôi. Thì ra đã là bản tính thì khó mà thay đổi được. Nhưng chúng tôi không bao giờ hối hận những gì đã làm cho bạn vì bạn. Trồng cây ngọt ắt phải hái trái ngọt, nhưng nếu trái có chua, chẳng qua đó là cái nghiệp mà tôi đã nợ từ kiếp trước. Há không phải là luật vay trả của thuyết nhà Phật đó hay sao? Ý nghĩ ấy đã giúp tôi quên hết, xóa bỏ hết và đó cũng là 1 an ủi, một khích lệ cho chúng tôi trong đoạn đường dài mà chúng tôi đã và đang đi. Đoạn đường đầy gai chông và nhọc nhằn vất vả. Thượng Đế sẽ phù hộ cho chúng tôi.

Chúng tôi cũng có những người bạn xa lạ, những gặp nhau thân nhau, giúp đỡ chia xẻ với nhau, vì cũng đã từng kề cận trong gang tấc với đời, với khát và với nỗi chết đang chờ ở bên cạnh. Chúng tôi cũng có những người bạn xa lạ từ ở năm châu bốn bể, vượt mọi sông gió trùng dương đến đây, tình cờ gặp được nhau, nghèo như chưa có ai nghèo hơn, nhưng hiểu nhau và tận tụy vì nhau như tri kỷ.

Chúng tôi cũng có những người bạn tuổi có già đi mà lòng thì thật trẻ trung. Nhìn bạn cười nói vui vẻ, chúng tôi muốn bắt chước bạn. Nhưng có lẽ ế chế cũng lắm và thăng trầm cũng nhiều cho nên chúng tôi cảm thấy mình già đi nhiều chăng? Già từ thế xác lẫn tâm hồn.

Và điều ao ước của chúng tôi là một ngày nào đó, được trở về nơi chốn tôi sinh ra và lớn lên. Tôi muốn được nhìn lại những người thân thuộc, nhìn lại những bạn bè xưa, nhìn lại giang sơn gấm vóc. Và sau cùng là được chết ở đây, trong lòng đất thân yêu của cha, trong tình quê hương ngọt ngào của mẹ.

California cuối đông 1981

B.D.C.M.

Mục Bồ-tát Danh sách, vì chưa được
Kiêm-kế đầy đủ, nên xin sẽ đăng
vào số 21, chung với bản Danh-sách
đầy đủ AH. Xin Các bạn Cảm phiền.
B.P.T.